

Sedatie en narcose

voor wie meer wil weten

Je kind komt binnenkort naar het Prinses Máxima Centrum voor een onderzoek, behandeling of ingreep onder sedatie of narcose. Als de sedatie of narcose in het Wilhelmina Kinderziekenhuis is, krijg je ook een gesprek met de anesthesioloog of medewerker van dit ziekenhuis.

Het verschil tussen sedatie en narcose

Sedatie varieert van lichte sedatie tot heel diepe sedatie. Bij lichte sedatie reageert je kind als er iets tegen hem wordt gezegd en kan het zich na afloop meestal alles herinneren. Bij heel diepe sedatie reageert je kind heel licht op pijn, maar kan het zich na afloop niets herinneren. Sedatie wordt ook wel 'roesje' genoemd. Bij narcose wordt je kind met medicijnen in een diepe slaap gebracht. Het reageert niet op pijn, ook niet op erge pijn, en het kan zich na afloop niets herinneren.

Wanneer wordt wat gebruikt?

De keuze lichte sedatie, diepe sedatie of narcose hangt af van de behandeling, de ingreep of het onderzoek en van de gezondheid van je kind. Je behandelend arts en het anesthesieteam wegen samen met jullie af wat voor jouw kind het beste is.

Lichte sedatie wordt gegeven bij niet-pijnlijke onderzoeken die spannend zijn of waarbij je kind goed stil moet liggen. Bijvoorbeeld bij een infuus aanleggen (met verdovende crème) of een echo van het hart. Je kind krijgt de sedatie als drankje of neusspray of via een kapje of infuus.

Diepe sedatie wordt gegeven bij pijnlijke ingrepen en kortdurende onderzoeken, zoals een beenmergpunctie of een PET/CT-scan. Je kind krijgt de sedatie via een infuus, VIT of lijn.

Narcose wordt gegeven bij onderzoeken of ingrepen waarbij je kind perfect stil moet liggen of geholpen moet worden met ademen, bij langdurende onderzoeken en bij erg pijnlijke ingrepen. Voorbeelden zijn een MRI en een operatie. Je kind krijgt de narcose via een kapje, infuus, VIT of lijn.

Preoperatieve screening

Als je kind voor de eerste keer een sedatie of narcose krijgt, is er een preoperatieve screening (POS) in het Máxima.

We kijken je kind na en stellen een aantal vragen.

- Hoe gaat het met je kind?
- Heeft het op dit moment lichamelijke klachten of beperkingen?
- Wat is de medische voorgeschiedenis?
- Heeft je kind eerder sedatie of narcose gehad?
- Is je kind ergens allergisch voor?
- Heeft iemand in de familie ooit problemen met sedatie of narcose gehad?
- Komen er uit het lichamenlijk onderzoek dingen die van belang zijn voor de sedatie of narcose?

- We geven uitleg over de sedatie of narcose.
- We vragen om jullie informed consent (toestemming).
- We kijken samen of narcose het beste met een infuus of een kapje kan.

Verlengde toestemming

Bij eventuele volgende onderzoeken of ingrepen onder sedatie of narcose is de preoperatieve screening in principe telefonisch. Na de eerste keer spreekt de anesthesioloog met jou en/of je kind een verlengde toestemming voor sedatie of narcose af voor één jaar. Voorwaarde is dat je ons altijd belt als er iets verandert in de gezondheid van je kind. De anesthesioloog kijkt bovendien vóór elke sedatie of narcose in het dossier van je kind of er veranderingen zijn.

Als je kind ouder dan 12 jaar is, dan geeft het samen met jou toestemming voor de sedatie of narcose. Als je kind ouder dan 16 jaar is, dan geeft het zelf toestemming.

Wanneer moet je ons bellen?

- Als er iets is veranderd in de gezondheid van je kind.
- Als je kind nieuwe medicatie krijgt.
- Als je kind ziek is (koorts >38C, verkoudheid, overgeven, diarree, benauwdheid, hoesten, kortademigheid).
- Als je kind in de maand voor de sedatie of narcose in contact is geweest met een kind met waterpokken en zelf nog geen waterpokken heeft gehad.
- Als je kind in de twee weken voor de sedatie of narcose is ingeënt of als er een inenting gepland staat.
- Als je vragen hebt.

Vorbereiding thuis

We vinden het belangrijk dat je kind geen angst, stress en pijn heeft. Daarom bereidt een medisch pedagogisch zorgverlener je kind voor en mag er altijd een ouder bij het in slaap brengen en wakker worden zijn. Als je kind angstig of onrustig is, kijken we met jullie en de medisch pedagogisch zorgverlener hoe we je kind zo goed mogelijk kunnen helpen.

Vorbereiding thuis

- Laat je kind kleren aantrekken die lekker zitten. De voeten mogen niet bedekt zijn, dus geen maillot. Bij een MRI mag er geen metaal of glitters in of op de kleren zitten.
- Zorg dat je kind nuchter is (zie onder).
- Laat minstens één nagel vrij van nagellak.
- Laat sierraden en horloges thuis.
- Neem iets mee om je kind af te leiden, zoals een knuffel, boekje, mobiel of tablet. Let op: metaal mag niet in de MRI-kamer.

bepaalde tijd niet mag eten. Als je kind niet nuchter is, is de kans groot dat het onderzoek of de ingreep uitgesteld moet worden.

Als je kind toch heeft gegeten, kan de maaginhoud tijdens de sedatie of narcose omhoogkomen. Je kind kan die niet wegheesten of wegslikken. Daardoor kan er maaginhoud in de longen lopen. Dit kan leiden tot een longontsteking of een levensbedreigende situatie.

Als je de onderstaande regels opvolgt, is de maag tijdens de sedatie of narcose zo goed als leeg en beperk je het risico.

Eten en drinken voor sedatie en narcose

Wanneer je kind sedatie of narcose of sedatie krijgt, moet het nuchter zijn. Dat betekent dat het vanaf een

Eten en drinken voor sedatie en narcose

Tot 8 uur voor de sedatie/narcose alle voeding

Tot 6 uur voor de sedatie/narcose een lichte maaltijd en/of melkproducten

Jonger dan 12 maanden

Ouder dan 12 maanden

Tot 4 uur voor de sedatie/narcose flesvoeding/melk

Tot 3 uur voor de sedatie/narcose borstvoeding

Daarna 10ml/kg per uur helder vloeibaar (bijvoorbeeld als je kind 8 kg weegt, mag het 80ml per uur drinken) met een maximum van 100ml per uur

Wat betekent dit?

Lichte maaltijd

- sondevoeding
- boterham, cracker of beschuit met jam, hagelslag, stroop of honing (eventueel dun besmeerd met boter)
- melkproducten (borstvoeding, flesvoeding, melk of pap)

Dus geen vleeswaren, kaas, ei en gebakken en vette voeding.

Helder (doorzichtig) vloeibaar

- (suiker)water
- thee (met suiker of zoetstof), koffie zonder melk
- heldere aanmaaklimonade
- frisdrank zonder prik
- een raket (waterijsje)

Dus geen melkproducten, vruchten- of groentesap, Taksi, bouillon, snoep en vruchtenijs.

Let op: als je kind voor een PET/CT-scan komt, gelden er andere, vaak strengere regels voor eten en drinken. Kijk in de afsprakenbrief welke regels er voor jouw kind gelden.

Het is belangrijk om je kind wél heldere (suikerhoudende) drank te laten drinken.

In het ziekenhuis

Vorbereiding

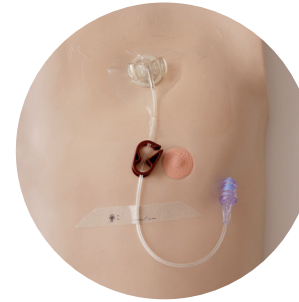
Je komt met je kind op de afdeling of de dagbehandeling. De hartslag, bloeddruk en temperatuur worden gemeten en zo nodig lengte en gewicht. Ook wordt je kind indien nodig onderzocht. Daarna gaat het naar de wc om goed uit te plassen. Soms gaan jullie naar het kinderinfuusteam om een infuus te laten aanleggen. Je kind krijgt dan eerst een verdovende zalf.

Zo nodig krijgt je kind een uur tot een half uur van tevoren een drank of tablet om rustig te worden. Het kan dan een beetje suf worden en zelfs in slaap vallen.

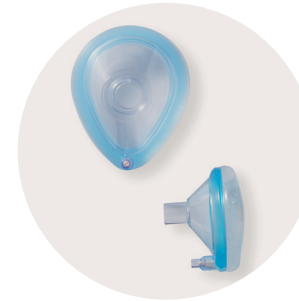
De sedatie of narcose

Wanneer je kind aan de beurt is, wordt het in bed naar de ruimte gebracht waar het onderzoek of de ingreep is. De verpleegkundige draagt je kind over aan het anesthesieteam en er is nog een laatste controle. Bij een MRI kan je kind een filmpje kijken tot het in slaap valt.

Je kind gaat zitten of liggen op een bed. Het krijgt een rood lampje om zijn vinger of teen. Dit is een saturatiemeter die het zuurstofgehalte in het bloed meet. Zo nodig krijgt je kind een band om de arm en plakkers op de borst om de bloeddruk en de hartslag in de gaten te houden. Hierna gaat je kind slapen met een infuus of een kapje.

Infuus: je kind krijgt via een infuus, VIT of lijn medicijnen waarmee het in slaap valt. Je kind valt binnen enkele seconden in slaap en wordt helemaal slap. Als je kind slaapt, loopt iemand met je mee naar de wachtkamer. Het anesthesieteam houdt je kind goed in de gaten.

Kapje: je kind krijgt een doorzichtig kapje over zijn neus en mond. Via dit kapje ademt het een slaapmiddel in. Het helpt als je kind door de mond ademt en de lucht 'wegblaast'. Het duurt ongeveer 30 seconden voor het in slaap valt. Bij oudere kinderen kan het iets langer zijn. Je kind kan wat onrustig bewegen en met de ogen draaien. Dat is normaal. Als je kind slaapt, loopt iemand met je mee naar de wachtruimte. Het anesthesieteam houdt je kind goed in de gaten. Onder narcose krijgt je kind een infuus.

De uitslaapkamer

Na afloop wordt je kind naar de uitslaapkamer gebracht. Daar kan het rustig wakker worden. Er mag één ouder bij zijn zodra het anesthesieteam je kind heeft overgedragen aan de verpleging van de uitslaapkamer. De saturatiemeter en de plakkers zitten er nog. Je kind heeft ook een infuus om vocht en zo nodig medicijnen te geven. De verpleegkundige controleert regelmatig of alles goed is. Als je kind wakker is en alle controles goed zijn, mag het terug naar de dagbehandeling of afdeling.

Bijwerkingen

Sommige kinderen zijn na de narcose of sedatie misselijk en geven over. Vooral jonge kinderen kunnen onrustig wakker worden. De verpleegkundige geeft daar dan medicijnen voor.

Complicaties

Ernstige complicaties komen gelukkig zelden voor. Jonge kinderen hebben er iets meer kans op. Complicaties die voor kunnen komen, zijn:

- **Problemen met de ademhaling:** dit komt vaker voor bij jonge kinderen en kinderen die verkouden zijn (geweest). Meestal is dit niet ernstig. De anesthesioloog geeft extra medicatie en extra zuurstof. Soms is ook na afloop extra zuurstof nodig.
- **Lage bloeddruk:** ongeveer 5% van de kinderen heeft tijdens de narcose een lage bloeddruk. De anesthesioloog geeft dan extra vocht via het infuus of medicatie die de bloeddruk verhoogt.
- **Verslikken:** soms verslikt een kind zich als het tijdens of kort na de narcose overgeeft. Dit geeft kans op een longontsteking en soms zelfs kans op stikken.

- **Volle blaas:** als je kind lang onder narcose is en van tevoren niet goed heeft geplast, kan de blaas heel vol zijn. Het krijgt dan eenmalig een katheter om de urine weg te laten lopen.
- **Lage bloedsuiker:** als je kind heel lang nuchter is, kan de bloedsuiker dalen. Het voelt zich dan niet lekker. Van limonade met suiker of een waterijsje knapt het meestal snel op. Bij een erg lage bloedsuiker geven we soms een infuus met suikerhoudend vocht.
- **Tandschade, wondjes bij de mond, schorre keel:** dit kan komen door het inbrengen van een beademingsbuisje. Zeg het tegen de verpleegkundige als er tanden los zitten.
- **(Allergische) reacties op de medicatie:** deze komen zelden voor, maar kunnen ernstig verlopen. Je kind krijgt dan medicatie.
- **Niet goed zittend infuus:** hierbij loopt de medicatie onder de huid in plaats van in het bloedvat. Er moet dan een nieuw infuus geplaatst worden. De plek wordt goed in de gaten gehouden. Heel soms kan de huid op de plek beschadigd zijn.

Goed om te weten

Kinderen in het Maxima zijn soms erg ziek, maar krijgen toch bepaalde onderzoeken of ingrepen omdat die nodig zijn voor hun behandeling. De behandelend arts en de anesthesioloog kijken samen goed naar de mogelijke risico's die een onderzoek of ingreep kan geven. Zij bespreken die risico's altijd met jou en je kind.

Weer thuis

Als je kind weer thuis is, mag het de eerste 24 uur geen elektrische fiets, scooter, auto of motor besturen. Verder mag het in principe alles weer doen. Je kind kan nog wel wat moe zijn of juist moeite hebben met slapen. Dat is heel normaal. Bij vragen en twijfel kun je altijd contact met ons opnemen.

Contact

Met vragen kun je bellen met de preoperatieve screening via het algemene nummer van het Prinses Máxima Centrum: 088-927 27 27.

